

ROMAŇI ČHIB

první seznámení s romským jazykem

DŽVIRI - ZVÍŘATA

ÚKOL 1: Spojte správně podle vzoru slovo s obrázkem.

- LIŠKA
- MIŠOS
- ŠOŠOJ
- MAČKA
- GURUMŇI
- GRAJ
- RUKONO
- SAP
- MEDVEDZIS
- ELEFANTOS
- NALPA
- TIGROS
- KACHŇI
- MAČHO
- PAPAGAJIS
- BAKRI

ÚKOL 2: Doplňte věty podle vzoru správným názvem zvířete. Pomůže vám úkol 1.

Me som *rukono*. (Já jsem pes.)

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

Me som

ÚKOL 3: Jaké zvuky dělají zvířata? Spojte správně.

	E mačka kerel	haf, haf
	O rukono kerel	mňau, mňau
	O graj kerel	bú, bú
	E gurumňi kerel	bé, bé
	O mišos kerel	í-ha-ha, í-ha-ha
	E bakri kerel	pí, pí

ÚKOL 4: Přečtěte si dialog společně s kamarádem.

A: Servus!

B: Servus!

A: Me som mačka. E mačka kerel mňau, mňau.

B: Me som rukono.

O rukono kerel haf, haf.

A: Ačh Devleha!

B: Ačh Devleha!

ÚKOL 5: Sestavte svůj dialog po vzoru z úkolu 4. Zvířata vyměňte za jiná. Dialog napište a pak i zahrajte jako divadélko.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ROMSKÝ JAZYK

Romština patří do skupiny jazyků indických. Díky stěhování Romů kolem roku 1000 se začala vyvíjet samostatně. Má mnoho nářečí, jednotná spisovná romština ale není. Pravopis se přizpůsobuje nebo inspiruje hlavními jazyky jednotlivých zemí, kde Romové žijí. V Česku a na Slovensku se používá tzv. slovenský pravopis, kterým se píše v romské literatuře a sestavují se podle něj slovníky a učebnice. Romština se vyslovuje tak, jak se píše. Češi proto mohou psaný text číst stejně, jako by byl psán česky. V Česku lze v současné době romštinu studovat na několika vysokých školách.

ROMOVÉ

Romové pocházejí ze středověké Indie a nemají svůj vlastní stát. Dnes žijí zejména na území Evropy, Turecka a USA. Do střední Evropy na území bývalého Československa je jejich přítomnost doložena na přelomu 14. - 15.století. Důvod jejich odchodu z Indie je nejistý, mohlo jít o hladomor, války, invaze, pronikající islám nebo nízký sociální status. Postupně se dostali do Evropy, nejdřív na Balkán. Podle neoficiálních odhadů dnes žije v České republice přibližně 250 000 Romů.

O foroskero mišos the maľakero mišos

O foroskero mišos ehas vajkeci ďivesa ke maľakero mišos. Akana peha gele andro foros. Kernas peske dzeka andro kredencos, aľe te vareko avľas, mušinde pes te garuvel. Kada pes le maľakere mišoske na paťisaľolas. Našťi cichones chalas the andre chev na has than. Thodaš peske o veci andro kufros the geľas khere.

Sikhľiben: Všadzik lačhes, khere nekfeder. ■

Městská myš a polní myš

Městská myš strávila několik dní u polní. Teď šly opět spolu do města. Libovaly si ve spíži, ale když někdo přišel, musely se ukrýt. To se polní myši nelíbilo. Nemohla se v klidu najíst a v díře bylo těsno. Sbalila si kufry a šla domů. Tam si mohla spokojeně mrskat vousy.

Poučení: Všude dobře, doma nejlépe. ■

O Jupiter the e koritňacka

O Jupiter vičindas savoren džviren pre ho-scina. Jekh koritňacka na doavľas. Geľas pal late te dikhel, so late ehin. Joj, aľe ehas khere the visarelas pes avri, hoj pes lake na kamelas. Vaš oda o Jupiter phendas, hoj peske peskro kheroro mušinela furt te lel peha. Ole ďivesestar la ehin kruniros.

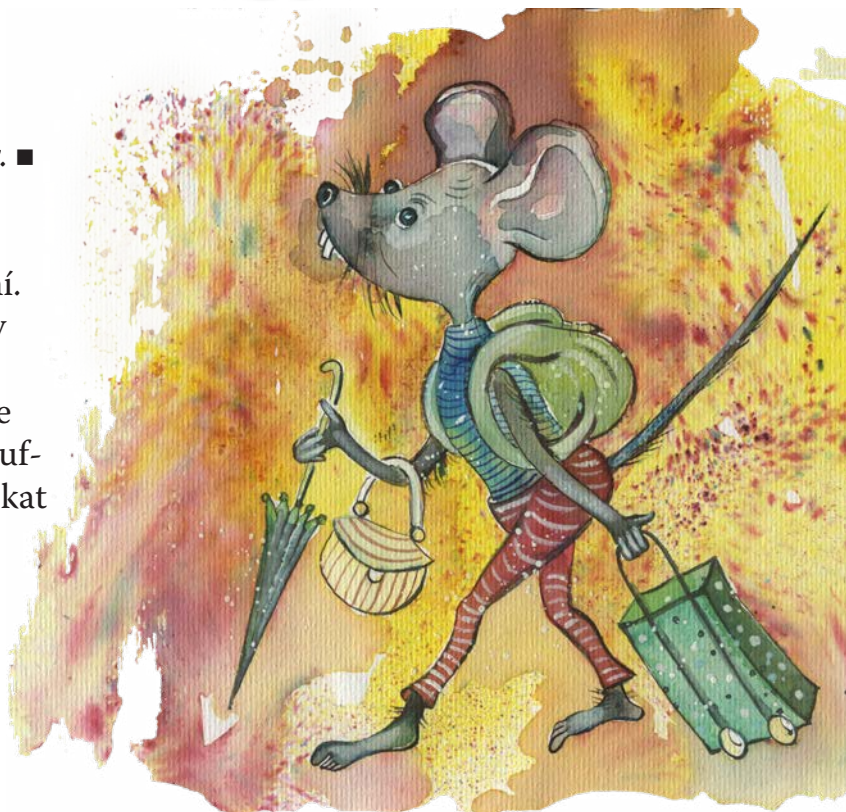
Sikhľiben: Den peske pozoris pre kada, so phenen, abo amen šaj chuden vaš o lav. ■

Jupiter a želva

Jupiter pozval všechna zvířata na hostinu. Jediná želva však nedorazila. Šel se podívat, co s ní je. Ona ale byla doma a vymlouvala se, že se jí z domů nechtělo. Proto Jupiter řekl, že si svůj domek bude nosit pořád s sebou. Od té doby má krunyř.

Poučení: Dávejme pozor na to, co říkáme, jinak nás mohou chytit za slovo. ■

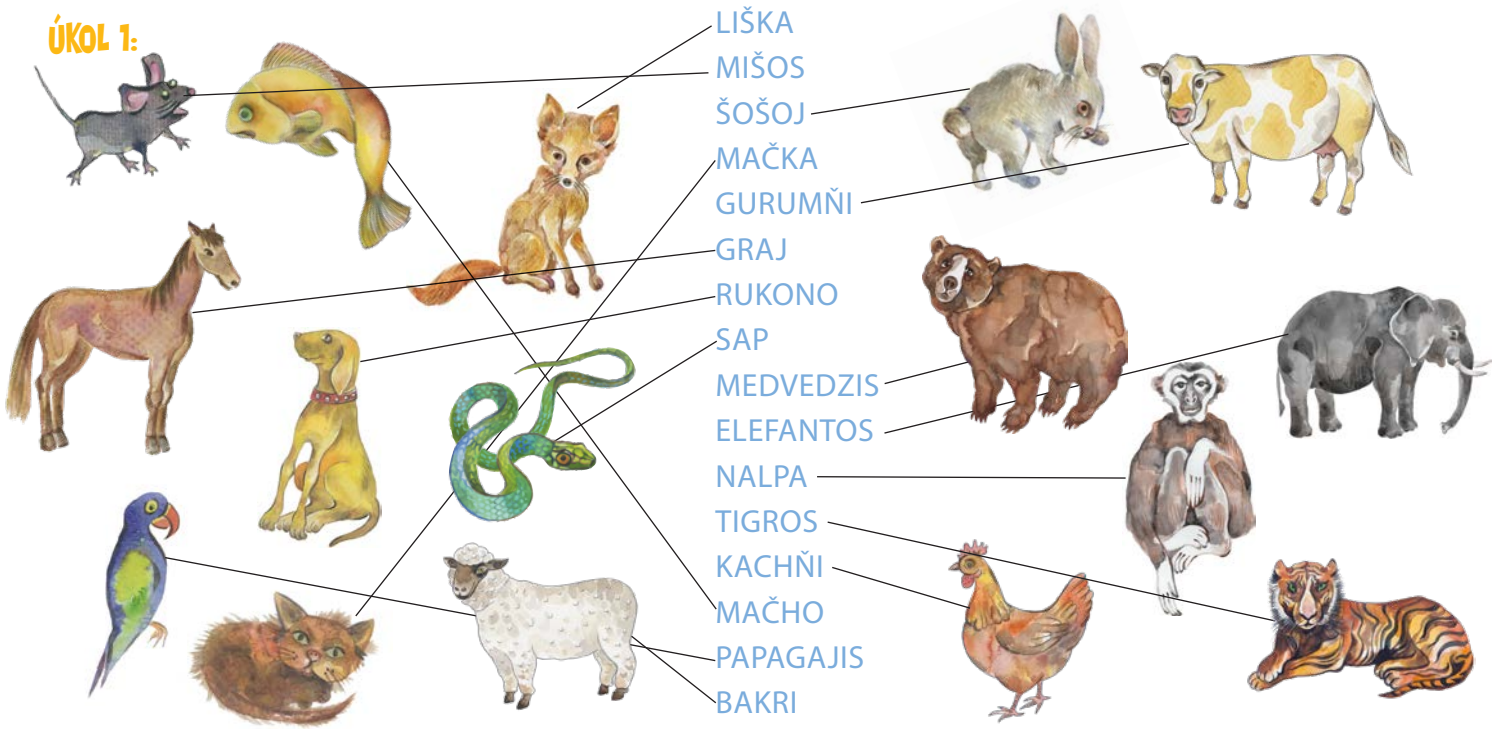
Všude dobře,
doma nejlépe.

Jo, jo. Jenže já
i když cestuji
spím doma.

ÚKOL 1:

ÚKOL 2:

Me som <i>rukono</i>		Me som <i>šošoj</i>	
Me som <i>mišos</i>		Me som <i>bakri</i>	
Me som <i>mačho</i>		Me som <i>gurumňi</i>	
Me som <i>graj</i>		Me som <i>nalpa</i>	
Me som <i>papagajis</i>		Me som <i>medvedzis</i>	
Me som <i>liška</i>		Me som <i>elefantos</i>	
Me som <i>mačka</i>		Me som <i>kachňi</i>	
Me som <i>sap</i>		Me som <i>tigros</i>	

ÚKOL 3:

 E mačka kerel mňau, mňau.	 E gurumňi kerel bú, bú.
 O rukono kerel haf, haf.	 O mišos kerel pí, pí.
 O graj kerel í-ha-ha, í-ha-ha.	 E bakri kerel bé, bé.